

Postanowienie z dnia 25 sierpnia 1998 r.

I PKN 241/98

Do uchylenia się od skutków prawnych ugody zawartej w sprawie z zakresu prawa pracy w postępowaniu o ustalenie istnienia stosunku pracy (art. 476 § 1 pkt 1¹ KPC) ma zastosowanie art. 918 § 1 KC.

Przewodniczący SSN: Maria Mańkowska, Sędziowie SN: Adam Józefowicz (sprawozdawca), Zbigniew Myszkowski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 25 sierpnia 1998 r. sprawy z powództwa Marii R. przeciwko Bogdanowi T. - Z.P.H.U. „B.” w K. o uznanie za bezkuteczne wypowiedzenia umowy o pracę, na skutek kasacji powódki od postanowienia Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze z dnia 19 marca 1998 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

o d d a l i ć kasację i nie obciążyć powódki kosztami postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Powódka Maria R. wystąpiła z powództwem przeciwko Bogdanowi T. - ZPHU „B.” w K. o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę z dnia 17 marca 1997 r. za bezkuteczne, ustalenie istnienia stosunku pracy w okresie od dnia 1 grudnia 1992 r. do dnia 28 stycznia 1996 r., zasądzenie ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy i wynagrodzenia za pracę za okres od 1993 do 28 stycznia 1996 r.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa twierdząc, że powódka była zatrudniona u niego od grudnia 1992 r. na podstawie umowy zlecenia, a od 28 stycznia 1996 r. na podstawie umowy o pracę i otrzymała należne jej świadczenia. Ponadto

po ustaniu stosunku pracy przekazano powódce ekwiwalent za urlop w kwocie 1223,48 zł.

Na rozprawie przed Sądem Rejonowym-Sądem Pracy w Zielonej Górze w dniu 24 lutego 1998 r. strony zawarły ugodę, na mocy której pozwany zobowiązał się zapłacić kwotę 4.000 zł odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę, płatne w dwu ratach bez potrącenia wcześniej wypłaconych należności oraz wydać powódce nowe w treści świadectwo pracy. Powódka w pozostałym zakresie cofnęła pozew i zrzekła się dochodzonych roszczeń.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Zielonej Górze postanowieniem z dnia 24 lutego 1998 r. [...] umorzył postępowanie w sprawie, nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 250 zł tytułem zwrotu części nie uiszczonych opłat sądowych i nie obciążył powódki kosztami postępowania. W uzasadnieniu postanowienia Sąd stwierdził, że w związku z zawarciem ugody sądowej, wydanie wyroku stało się zbędne i dlatego na zasadzie art. 355 § 1 i art. 203 KPC postępowanie w sprawie umorzył. Po uzgodnieniu treści ugody, która była trzykrotnie odczytana powódka dokładnie zapoznała się z jej treścią. Dokonując oceny ugody w aspekcie przepisu art. 467, art. 203 § 4 i art. 223 § 2 KPC. Sąd uznał, że nie narusza ona interesu powódki ani zasad współżycia społecznego, a ponadto jest ona zgodna z prawem i nie zmierza do jego obejścia. Analiza materiału dowodowego w sprawie - zdaniem Sądu Rejonowego - wskazuje, że ugoda jest szczególnie korzystna dla powódki, która pracowała u pozwanego jedynie w 1/4 wymiaru czasu pracy. Ustalona ugodą kwota odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę w znacznym stopniu przekracza jego ustawową wysokość. Pozwany wyraził zgodę na taką wysokość odszkodowania, gdyż dążył do szybkiego zakończenia sporu. Cofnięcie pozwu w pozostałym zakresie i zrzeczenie się dochodzonych roszczeń nie krzywdzi powódki w świetle opinii biegłego z dziedziny księgowości. Rozstrzygając o kosztach postępowania Sąd przyjął, że zebrany materiał dowodowy wskazuje na zasadność roszczeń powódki w około 1/4 części.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze po rozpoznaniu zażalenia powódki postanowieniem z dnia 19 marca 1998 r. [...] oddalił zażalenie, w którym powódka domagała się „unieważnienia ustalonej kwoty odszkodowania i zasądzenia kwoty 5.785 zł 20 gr wraz z ustawowymi odsetkami”. W uzasadnieniu postanowienia Sąd stwierdził, że uchylenie się od skutków prawnych ugody sądowej może nastąpić zgodnie z art. 918 § 1 KC w związku z art. 300 KP

jedynie wówczas, gdy zawierając ugodę strony działały pod wpływem błędu dotyczącego stanu faktycznego, który obie strony uważały za niewątpliwy, a spór nie powstałby, gdyby w chwili zawierania ugody wiedziały o prawidłowym stanie rzeczy. W rozpatrywanej sprawie nie istniała sytuacja przewidziana w powyższym przepisie. Powódka nie działała w błędzie co do stanu faktycznego. Zawarta między stronami ugoda nie narusza prawa ani zasad współżycia społecznego oraz zabezpiecza słuszny interes powódki. Powódka pomija fakt odczytania ugody stronom przed jej podpisaniem. Z tego względu brak było podstaw do uwzględnienia zażalenia.

Od powyższego postanowienia powódka wniosła kasację zarzucając w niej naruszenie przepisu art. 469 KPC przez nieuwzględnienie słusznego interesu pracownika w zawartej ugodzie, w której zrzekła się dochodzonych pozewem roszczeń oraz naruszenie art. 203 § 4 KPC przez nieuwzględnienie zasad współżycia społecznego przy zrzeczeniu się przez powódkę dochodzonych roszczeń. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Wojewódzkiemu do ponownego rozpoznania z uwzględnieniem kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest nieuzasadniona, gdyż zawarte w niej zarzuty są bezpodstawne. Nietrafne są twierdzenia kasacji, że Sąd Wojewódzki nie dokonał oceny zawartej ugody z punktu widzenia art. 469 i art. 203 § 4 KPC poprzez nieuwzględnienie słusznego interesu pracownika i zasad współżycia społecznego. Wręcz przeciwnie, Sąd Wojewódzki kontrolując dopuszczalność zawartej między stronami ugody nie podzielił zarzutów apelacji powódki, gdyż stwierdził, że „zawarta między stronami ugoda nie narusza prawa, ani zasad współżycia społecznego oraz zabezpiecza słuszny interes powódki”. Sąd ten potwierdził ocenę ugody dokonaną przez Sąd pierwszej instancji, który uznał, że zrzeczenie się dochodzonych roszczeń nie krzywdzi powódki w świetle opinii biegłego sądowego z dziedziny księgowości. Biegły po zbadaniu dokumentacji dotyczącej stosunków prawnych łączących strony i wypłat dokonanych przez pozwanego na rzecz powódki ustalił jej należność na kwotę 227,60 zł. Opinia tego biegłego potwierdziła, że strony łączyła w spornym okresie umowa zlecenia, gdyż wynika to z zapisów księgi podatkowej przychodów i rozchodów, którą prowadziła powódka na zlecenie pozwanego. Z umowy zlecenia nie

przysługiwałyby powódce roszczenia, których się zrzekła. Żądanie ustalenia istnienia stosunku pracy w spornym okresie oraz zasądzenia ekwiwalentu za urlop i wynagrodzenia nie zostało poparte dowodami, które mogłyby podważyć treść dokumentów wskazujących, że strony łączyła umowa zlecenia. Brak było podstaw w sprawie do odmiennej oceny tych dokumentów i potraktowania zawartej w nich umowy jako umowy o pracę. W tym świetle zarzuty kasacji naruszenia przez Sąd Wojewódzki art. 469 i art. 203 § 4 KPC są bezzasadne. W ramach zebranego materiału w sprawie należy uznać, że Sąd Wojewódzki dokonał prawidłowej oceny prawnej zawartej przez strony ugody.

Zdaniem Sądu Najwyższego, do uchylenia się od skutków prawnych zawartej ugody w sprawie z zakresu prawa pracy, w postępowaniu o ustalenie, że strony łączyła umowa o pracę, a nie stosunek cywilnoprawny zlecenia, ma zastosowanie art. 918 § 1 KC w związku z art. 300 KP. Z tego względu w sprawie o ustalenie istnienia stosunku pracy, jeżeli łącząca strony stosunek prawny wbrew zawartej między nimi umowie ma cechy stosunku pracy (art. 476 § 1 pkt 1¹ KPC), uchylenie się od skutków prawnych ugody podlega ocenie z punktu widzenia art. 918 § 1 KC. Dokonując w tym zakresie oceny uchylenia się powódki od skutków zawartej ugody Sąd Wojewódzki zasadnie stwierdził, że w chwili zawarcia ugody strony nie działały w błędzie co do stanu faktycznego i znały prawidłowy stan rzeczy. W związku z tym - zdaniem Sądu Najwyższego - trafnie Sąd Wojewódzki uznał, iż brak jest podstaw do uchylenia się przez powódkę od skutków prawnych ugody sądowej.

Mając to na uwadze Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że kasacja nie ma usprawiedliwionych podstaw i dlatego na zasadzie art. 393¹² KPC orzekł, jak w sentencji.

=====